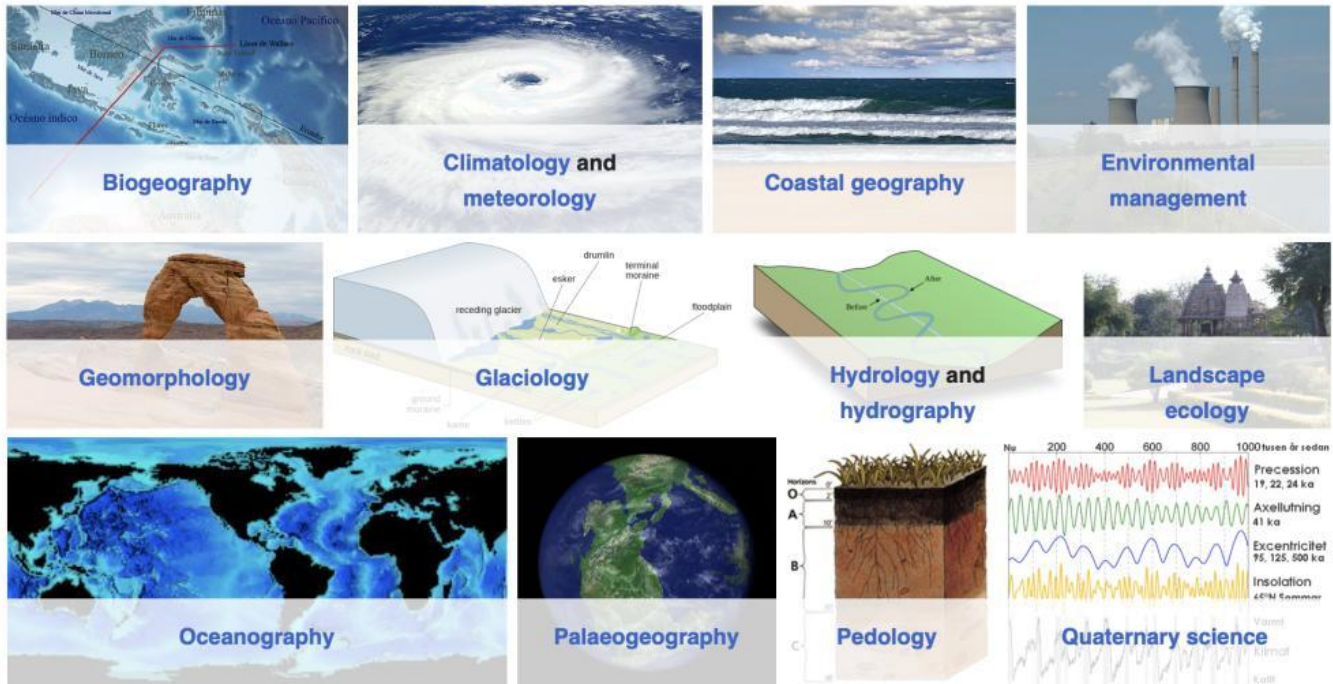

🌍 ভৌতিক ভূগোলৰ শাখাসমূহ

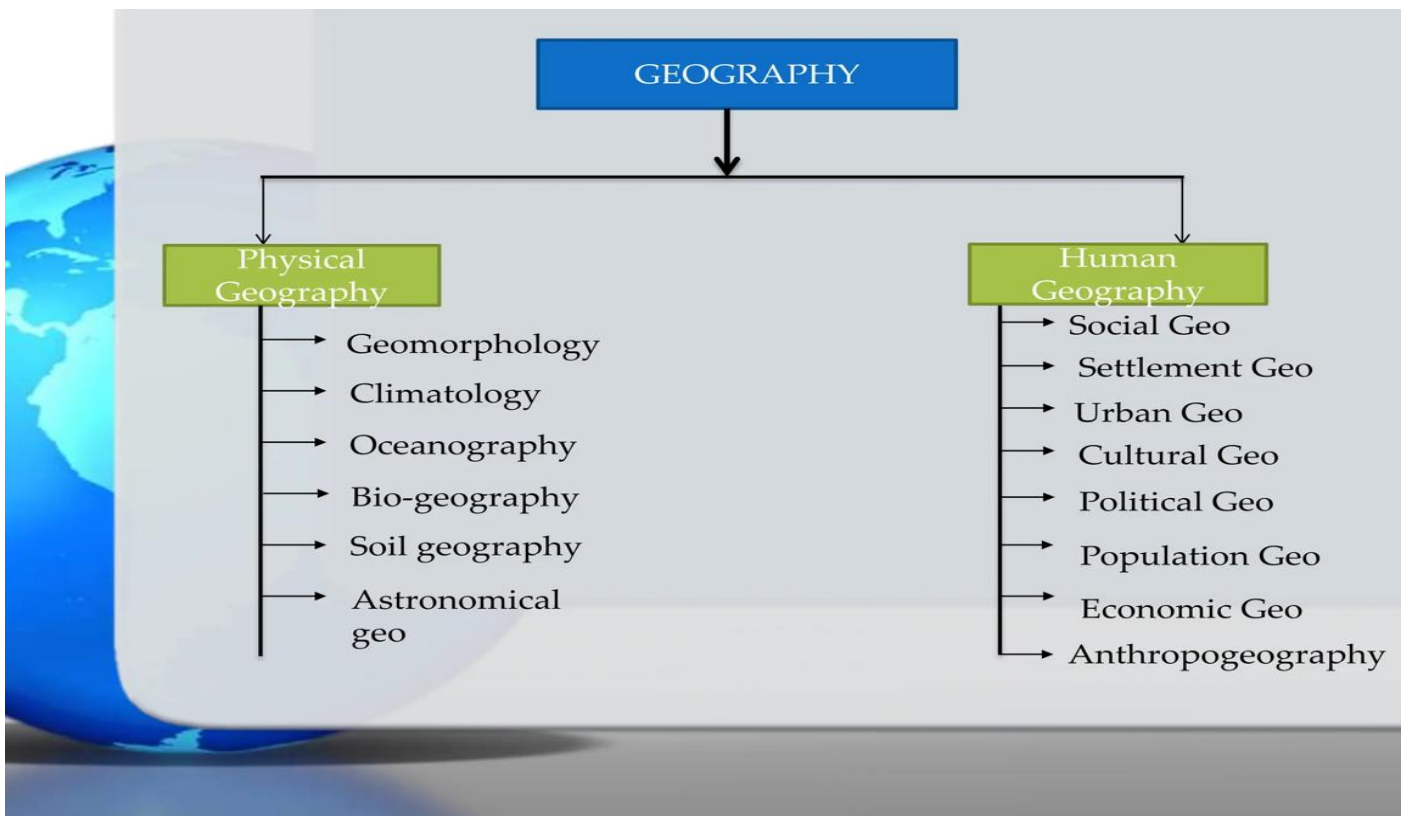
(Branches of Physical Geography)

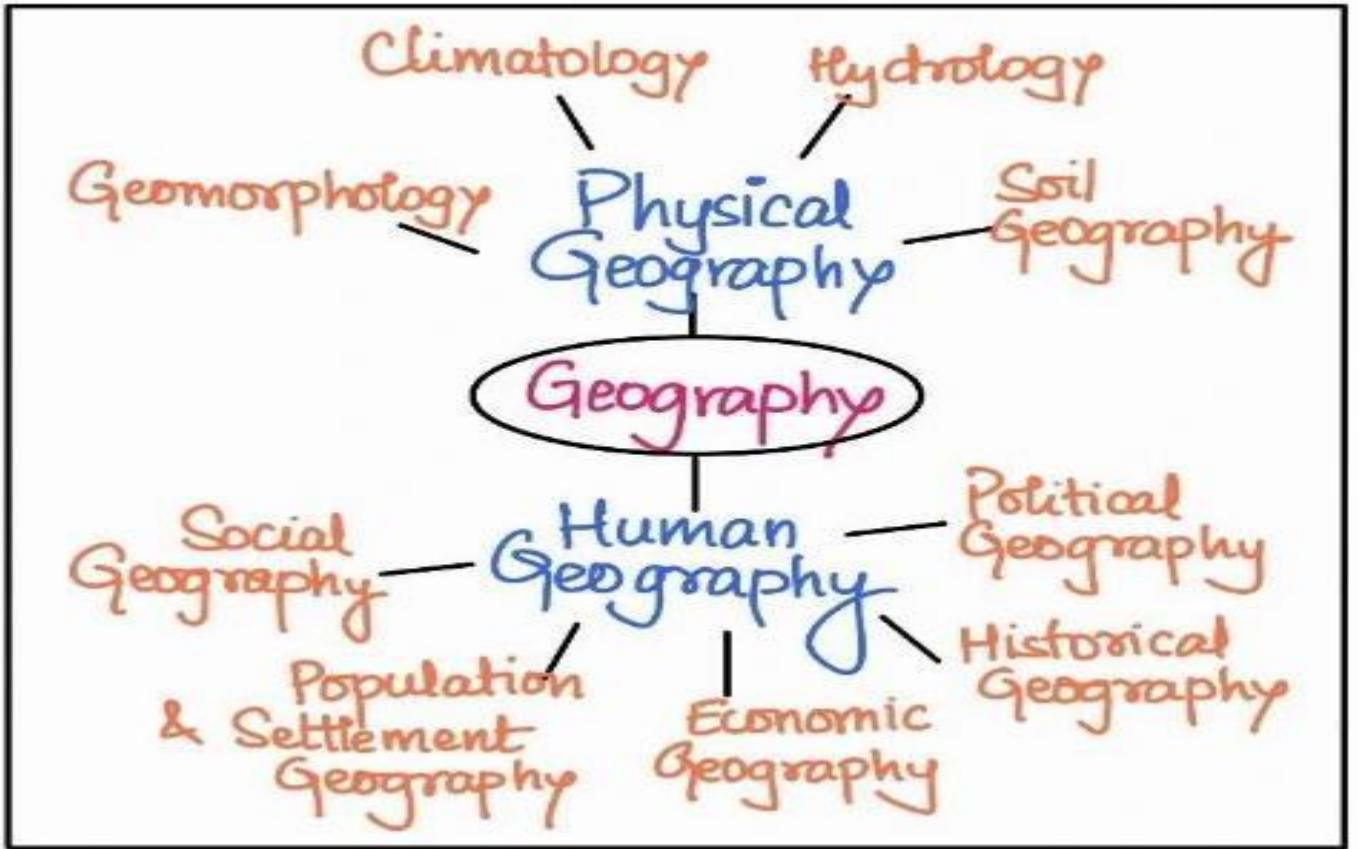
ভৌতিক ভূগোল হৈছে পৃথিৱীৰ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশ, ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য আৰু সেৱাৰ গঠন তথা পৰিৱৰ্তন কৰা প্ৰাকৃতিক প্ৰক্ৰিয়াৰ অধ্যয়ন। ইয়াৰ অধ্যয়ন ক্ষেত্ৰ বিস্তৃত হোৱাৰ বাবে ইয়াক কেইবাটাও প্ৰধান শাখাত ভাগ কৰা হয়।

Physical geography can be divided into many broad categories, including:

..

১. ভূ-আকৃতিবিজ্ঞান (Geomorphology)

- পৃথিবীর ভূমিরূপ, সেইবোৰৰ উৎপত্তি, বিকাশ আৰু পৰিৱৰ্তনৰ অধ্যয়ন।
- ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত—
  - পৰ্বত
  - মালভূমি
  - সমভূমি
  - উপত্যকা
  - নদী উপত্যকা
  - মৰুভূমিৰ ভূমিরূপ
- ভূমিরূপ গঠন কৰা প্ৰধান প্ৰক্ৰিয়াসমূহো অধ্যয়ন কৰা হয়।

- যেনে—

- ভূমিকম্প
- আগ্নেয়গিৰি
- বতৰীকৰণ
- ক্ষয়
- পৰিবহণ
- অৱক্ষিপণ

২. জলবায়ুবিজ্ঞান (Climatology)

- পৃথিৱীৰ বায়ুমণ্ডল, বতৰ আৰু জলবায়ুৰ বৈশিষ্ট্য, বিতৰণ আৰু পৰিৱৰ্তনৰ অধ্যয়ন।
- ইয়াৰ অন্তৰ্ভুক্ত—
  - উষ্ণতা
  - বায়ুচাপ
  - বতাহ
  - আৰ্দ্ৰতা
  - বৰষুণ
  - মেঘ
  - বায়ুমণ্ডলীয় পৰিচালন
  - জলবায়ুৰ অঞ্চলীকৰণ

৩. জলবিজ্ঞান (Hydrology)

- পৃথিবীৰ পানীৰ উপস্থিতি, বিতৰণ, গতি আৰু বৈশিষ্ট্যৰ অধ্যয়ন।
- ইয়াৰ অন্তৰ্ভুক্ত—
  - নদী
  - হ্ৰদ
  - ভূগৰ্ভস্থ পানী
  - বৰষুণ
  - পানীৰ প্ৰবাহ
  - বাষ্পীভৱন
  - অনুপ্ৰৱেশ
- জলচক্ৰ (Hydrological Cycle) জলবিজ্ঞানৰ এটা কেন্দ্ৰীয় বিষয়।

৪. সমুদ্ৰবিজ্ঞান (Oceanography)

- পৃথিবীৰ মহাসাগৰ আৰু সাগৰসমূহৰ অধ্যয়ন।
- ইয়াৰ অন্তৰ্ভুক্ত—
  - সমুদ্ৰৰ পানীৰ বৈশিষ্ট্য
  - সমুদ্ৰতলৰ গঠন
  - ঢৌ
  - জোৱাৰ-ভাটা
  - সাগৰীয় সোঁত
  - সামুদ্ৰিক উষ্ণতা

- সামুদ্রিক সম্পদ

৫. মৃত্তিকাবিজ্ঞান / পেড'লজি (Pedology)

- মাটিৰ উৎপত্তি, গঠন, গুণাগুণ, বিকাশ আৰু বিতৰণৰ অধ্যয়ন।
- মাটি গঠনত প্ৰভাৱ পেলোৱা কাৰকসমূহ—
  - জলবায়ু
  - জীৱজগত
  - ভূমিক্ৰম/ঢাল
  - মূল পদাৰ্থ
  - সময়
- মাটিৰ স্তৰ বা Soil Profile-ও ইয়াৰ অধ্যয়নৰ অন্তৰ্গত।

৬. জীৱভূগোল (Biogeography)

- পৃথিৱীৰ পৃষ্ঠত উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীৰ স্থানিক বিতৰণ আৰু সেই বিতৰণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰা কাৰকৰ অধ্যয়ন।
- ইয়াৰ অন্তৰ্ভুক্ত—
  - উদ্ভিদৰ বিতৰণ
  - প্ৰাণীৰ বিতৰণ
  - জীৱবৈচিত্ৰ্য
  - পৰিৱেশ তন্ত্ৰ
  - Biomes

- জীৱৰ পৰিৱেশৰ সৈতে সম্পৰ্ক

৭. পৰিৱেশ ভূগোল (Environmental Geography)

- প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ বিভিন্ন উপাদান আৰু মানৱ সমাজৰ সৈতে সেইবোৰৰ পাৰস্পৰিক সম্পৰ্কৰ অধ্যয়ন।
- ইয়াৰ সৈতে জড়িত—
  - প্ৰাকৃতিক সম্পদ
  - পৰিৱেশ পৰিৱৰ্তন
  - প্ৰদূষণ
  - জলবায়ু পৰিৱৰ্তন
  - প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ
  - পৰিৱেশ সংৰক্ষণ

এটা সহজ Flowchart

ভৌতিক ভূগোল

প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ অধ্যয়ন

ভূ-আকৃতিবিজ্ঞান = ভূমিৰূপ

জলবায়ুবিজ্ঞান = বায়ুমণ্ডল আৰু জলবায়ু

জলবিজ্ঞান = পানী

সমুদ্ৰবিজ্ঞান = মহাসাগৰ আৰু সাগৰ

মৃত্তিকাবিজ্ঞান (Pedology) = মাটি

জীৱভূগোল = উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীৰ বিতৰণ